

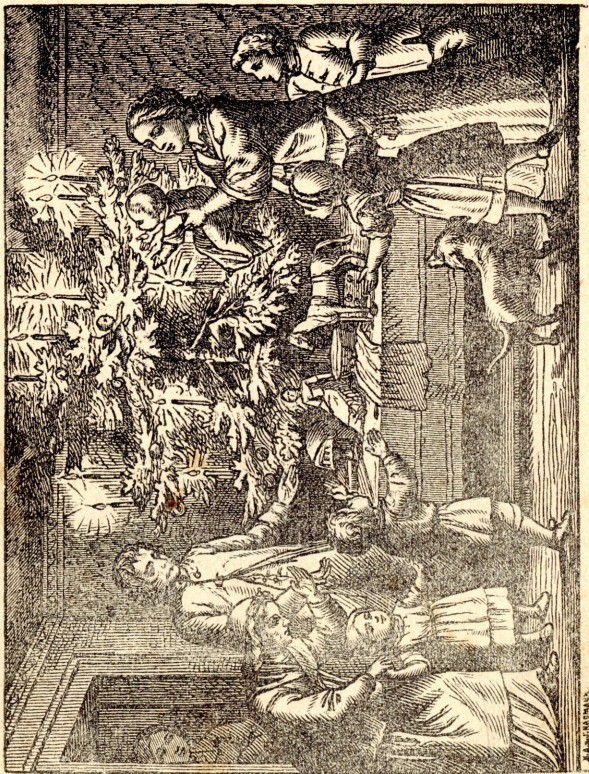
50

Laste Jõulu-jutud.

Õesti lastele kirja pannud
J. M. Sommer,
kooliõpetaja Tallinnas.

Tallinnas, 1901.
K. Busch'i raamatukaupluse kuluaga
trükitud.

Göulu öhtul.

A 87789

Laste

Jõulu-jutud.

Õesti lastele kirja pannud

J. M. Sommer,
kooliõpetaja Tallinnas.

Teine trükk.

Tallinnas, 1901.

K. Bujch'i raamatukaupluse kulguga trükitud.

Дозволено цензурою. — Юрьевъ, 27 Ноября 1901.

i42467706

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

Печатня Августа Бушъ, Ревель.

1. Jõulu õhtul.

Kuusikene küünla walgel,
Lapsukesed rõõmsal palgel
Ümber jõulupuu.
Lõbus laulu ettekanne;
Kõiki õnnestanud anne,
Laulab süda, suu.

Keegi afnal kurwal pilgul
Waatab wälja walu wilgul:
Taewas tähed, kuu.
Lapsesõlw on ammu mööda —
Glutorm on teinud tööda —
Kurw ja kahwatu.

Ilma elu wäga walju —
Pühhal kallil õhtul palju,
Palju leinajaid.
Helde Issand, armu anna,
Jõulu rõõmu kõigil' kannu,
Pühi pisaraid!

Elise Mun.

2. Kus häda, seal abi.

Aastal 1860 oli Jõulu aegu hirmus külm. Lumi krudises jalgade all, nagu saaks klaasi kildusti murtud. Waeste inimeste majades ei julanud süda päewa aegu mitte afna ruudud ära. Nõnda oli ka juures pealinna Peterburis. Ses linnas on suuri, uhkeid uulitsaid; aga ka wiletsaid ja kitsaid uulitsaid pimedate majadega, kus waejus igast urkast wälja wahib. — Ühes niisuguses kitsas uulitsas oli maja, mille katuse all õige waene perekond elas. Jõulu laupäewa hommik oli käes, aga Jõulu rõõmu lootusest ei wõinud jelles waejes perekondas mitte maikugi juttu olla. Toas oli nõndasama külm,

nagu wäljas uulitsal. Kõwas woodis keset kambrit oli haige laps. Tema nägu oli niisugune, nagu saaks ta warsti teise woodi wiidud, kus enam nälga ega jänu tunda ei ole. Woodi kõrwal istus noor naene ja hoidis mõlemad käed filmade ees. Waewaste hilpudega oli tema teha kaetud. Tema käed ja nägu oliwad märjad, mis muidugi nutu läbi oli jõundinud. Korruga hüüdis heal ahju tagant: „Armas ema, minu kõht on tühi.“ See oli wiie kuue aastane poisikene, kes nõnda hüüdis. Ema ei ütelnud aga midagi ja jäi nagu nui istuma. Laps hakkas aga jällegi uuesti paluma: „Anna mulle ometi wäike tüfikene leibagi, ma ei wõi enam tühja kõhtu kannatada.“ Nüüd waatis ema meelt äraheitwal filmil poja poole ja ütles: „Segorka, ole ometi Jumala pärast wait! ma suren ju isegi nälga.“ Segorka oli natukene aega wait, hakkas aga siis jälle uuesti palu-

ma. Nüüd ei wõinud ema enam kauemini wälja kannatada. Ta wöttis padja alt kopikalise saiakese ja ütles: „Seal on, ma tahtsin sellest sinu õekesele suppi teeta, aga söönüüd, temal ei ole enam tarwis.“ Poiss wöttis saiakese ahnelt ema käest, sõi natuke, wiis aga poole jälle tagasi ja ütles wäsinud healega: „Wõta, ma olen oma Nadjale muißt järele jätnud,“ ja läks jälle ahju juurde tagasi. Poole tunni pärast tuli isa kodu, waatas kurwalt naese otša ja ütles: „Masha, meie oleme hoopis õnnetumad. Mina seisän juba terve hommiku waksali juures oma kärruga, aga ei ole weel mitte kopikat teeninud. Ma soowiksin endale surma, aga abi ega nõuu ei tea mina mitte.“ Sel ajal palus poiss ka isa käest leiba. Isa waatis aga nõnda kurjalt lapse otša, et see kohkudes ütles: „Isa, mina ei taha kedagi, mul ei ole nälga.“ Kui õnnetu mees ka nooremat

last nägi, kes jurmale wastu nuttis, seal tahtis ta süda walu pärast lõhkeda. Wiimaks ütles ta: „Mina ei tea enam muud nõuu, kui müün oma kärru.“ See oli aga waeße mehe ainukene töörist, millega ta oma leiba teenis. Mees läks nüüd turule waa-
tama, kas keegi mitte tema kärru ära ei ostaks. Seal trehwas ta tuttawat, kellele ta oma häda jutustas. Sel filmapilgul läksiwad kaks uhket naesterahwast meestest mööda. Nad kuulsiwad mehe juttu ja nägiwad piha-
raid üle mehe põskede woolama. „Mis peame meie tegema?“ küsis üks. „Meie peame meest aitama,“ kostis teine. Nad ostsiwad kärru wiie ühe poole rubla ette ära ja maksiwad mehele kobe raha wälja. Kõik naerfiwad neid, kes seda nägiwad, et peened naesterahwad kärru ära ostsiwad. Naesterahwad ei hooli-
nud aga sellest midagi. Nad nõudsiwad, et mees kärru kodu wiiks. Mees ütles aga

enejel fibeda tallituse ees olemat. — Ta tahtis nimelt midagi süüa osta ja kodu wiia. Preilid küsivad, kus ta elab, ja kui ta seda oli ütelnud, ütlesivad nemad, et nad ka seal ligidal elada. Nüüd wedas mees kärrut. Tee peal pidi ta aga paar korda finni pidama, sest preilid ostivad kartohwliid, leiba ja muud teedust. Kui nad nüüd maja ette jõudsid, kus mees elas, wõttis mees kübara maha ja ütles: „Lubage, et ma filmapilguks süa sisse lähen.“ Ta arwas, et ta kärrut weel edasi pidi wedama.

Naesterahwad läksivad temale katuse alusesse kambriisse järele ja nägid sin suurt wiletsust. Naene minestanud põrandal maas. Poiss kirjendas jälle leiba järele ja wäike lapsukene ei liigutanud enam. Mees arwas, et naene surnud on ja hakkas nutma. Preilid andsidw aga raha ja käskiwad teda ruttu joodawat wiina tuua. Wiin kosutas

naist ja ta ärkas jälle meelemõistusele. Nüüd alles ütlesivad preilid: „Kärru ja kõik, mis seal peal on, on teie pärast. Kui teil jälle nii suur häda on, siis tulge meie juurde.“ Mees ei saanud tänu ja liigutuse pärast sõnagi suust. Ta pidas neid Jõulu inglitsiks, kes teda ja tema perekonda surmast olivad peastma tulnud.

Haigele lapsese lubasivad preilid arsti saata, ja läksivad siis minema. Nad olivad südamest rõõmsad, et nad waelele perekonnale kosutawat Jõulu rõõmu olivad walmistada wõinud.

3. Karjatsed ja teekäija.

Ligi kakstuhat aastat on mööda läinud,
kui Betlehema karjatsed jõulu-kuul öö aegu

õitfis oliwad. Sina ehk küsid wahest, armas laps: mikspärast nad siis just öösel pidiwad karja juures olema, eks öö aegu peetafse loomad tallides? Noh, hea küll, ma seletan sulle lühedalt jelle loo ära. Juuda rahwas oliwad wägewa Rooma keisri walitfufe all. Roomlased oliwad sel ajal õige kuulus rahwas. Nende teadused ja riigi seadused saawad weel praegugi meie aja haritud maade suurtes koolides õpitud ja õpetatud. Meie jutustufe ajal walitfes keiser Augustus Rooma riigi üle. Tema tahtis teada saada, kui palju temal riigi alamaid on. Keisri käsju peale pidiwad kõik alamad oma linna minema, kus nad hingefirjas oliwad, ja seal endid üles kirjutada lastma. Üleskirjutamise ajal oliwad kõik linnad inimesi murdu täis. Kes jõukamad oliwad, wõisiwad paremat korterit wõtta. Waesemad pidiwad ka loomade talliga rahul olema.

Loomad aeti ööfeks wälja peale ja karjatsed saadeti neid walwama. Nõnda pidi ka terwe maailma Lunastaja ema, Maria, oma kihlatud mehe Joosepiga Naatsareti linnakesest Betlehema minema, ja et nad waesed oliwad, wõiswad nad weel röömsad olla, et nende jaoks loomade laudas ruumi anti. Seal sündis siis meie Snnistegija sõimes fareda heina peal.

Silja, öö aegu, kui räägitaw ime sündis, ruttas aga üksik teekäija ka Betlehema poole. Tema pidi ennast ka keisri käsu järele üles kirjutada lastma. Betlehema linnakese ligidal näeb ta karjatseid karja juures, kes tule paistel istuwad ja jutustawad. Teekäija jääb ka jalgu puhkama ja hakkab karjastega juttu westma. Nad räägiwad prohwetite kuulutustest, mis Messia ilmumist ette kuulutawad ja igatsewa südamega soowiwad nad, et see aeg pea täis jõuaks, mil Messias tuleks.

Nad on nõnda wiisi tüki aega jutustanud. Korraga kohkuwad karjatsed ja teekäija ära. Taewa lautus lööb äkitselt walgeks, nagu päiße päewa ajal ja taewa ingel tuleb nende juurde, neile rõõmusõnumit kuulutama, et nendest oodatud Messijas just täna öösel Betlehema laudas on sündinud.

Kes oliwad nüüd rõõmsamad, kui karjatsed ja teekäija? Mis nüüd muud teha, kui inglisi juhatatud tähe järele maailma Issandat vaatama minna, keda nad nii palawalt oliwad ootnud ja lootnud! Seda nad ka tegiwad ja leidsiwad kõik, kudas ingel neile oli kuulutanud.

Otsi sina ka, armas laps, oma Issandat nõnda, nagu Betlehema karjatsed seda tegiwad!

4. Peseuaese leid.

Jõulu nädal oli kätte jõudnud. Eest emand Lille Tallinnas oli kõige libedamas kitsikus. Tema mees oli paari kuu eest ära surunud. Temaga oli siis ka naese ja kahe lapse toitja kadunud. Jõulud olivad kätte tulemas, kust pidi waene lest lastele kalliks ajaks leiba leidma?

Ühel hommikul, paar päewa enne pühi, kõnnib emand Lille murelise näoga mööda Harju uulitsat. Ta läheb „Kuld-lõwi“ wõõrastemajast mööda ja näeb trepi juures paberi lipaka, mis neljanurka kofku murtud

oli, maas wedelewat. Üles wõttes leiab lešk, et see paber kolmerublaline on.

Leid rõõmustas küll lesenaese südant; aga peagi mõtles ta: see wõib ka inimese jagu olla, kes nõndasama waene on, kui tema. Ta astub wõõrastemajasse sisse ja küsib teenijate käest järele: kas keegi midagi kaotanud on. Teenrid ei tea endil midagi wajakat olemat. Ka ei olla nende wõõrad mingi asja järele pärinud. Hommikul olla kolm wõi neli maa mõisnikku wälja sõitnud, kes pühade kraami linnas ostmas käinud. Muud ei teatnud nad ühtigi ütelda. Teisel hommikul käis lešk weel korra „Kuld-lõwis“ järele kuulamas. Et aga kaotajat polnud, wõis lešk üsna rahulise südamega leitud kolme rubla pühadeks oma laste jaoks kulutada.

Jumal õnnistas õiglast leske. Peale pühi sai ta tutawate soowituse läbi mõned lapsed

TARTU ÜLISKOOLI

RAAMATUKOGU

kõsti peale, kus juures ta ka oma ülespidamist leidis. Lese enese lapsed kasvatiwad suuremaks ja auitatiwad jälle ema wanas põlmes. Seeford oli aga kolmerublalise leid nagu jumalik juhatus olnud.

5. Jõulu-kunst.

Noor kuuseke kaswis karjamaal. Iga aasta ihaldas ta suuremaks saada, et neid ilusaid ehteid omale ümber saaks, mis teistele tema wendadele oli osaks saanud, teda Jõulu-kuuskedeks oli tarwitatud. Igakord wärişes ta kartuse ja lootuse wahel, kui Jõulu-kuuske tuldi ostma. Ta hüüdis: Wõtke mind kaasa, aga keegi ei kuulnud seda.

Wiimaks tuli ometigi furd noore kuuse kätte jõulupuuks saada. Kui firwes tema ihu külge puutus, kartis ta, et ta minestusesse langeb, aga ta ei langenud mitte minestusesse. Teisel hommikul pandi teda teiste kuuskedega seltsis ree peale ja sõit

läks linna poole. Et tal ilusad kiharad oksjad olivad, siis sai ta turul peagi ära ostetud. Kuusk pandi puu-kuuri ja toodi sealt alles Jõulu laupäeva pärast lõunat välja, kus ta kõik need oodetud ehted endale ümber sai, mis ta juba ammugi oli igatsenud.

Jõulu õhtu jõudis kätte. Vanemad ja lapsed kogusivad tema ümber, kui ta tule walgei ehtede ilus järas. Lapsed lahkutasivad rõõmu pärast käsa, laulsivad siis omad laulusalmid. Selle peale jagati neil maiuskoogi ja kingitusi.

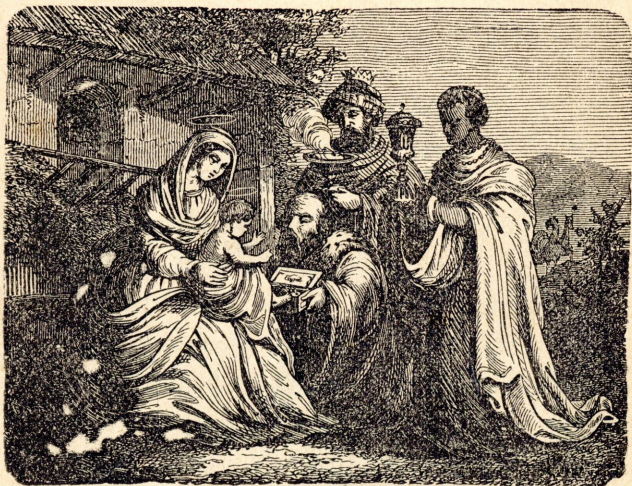
Noor kuusk armas, et temale nüüd iga õhtu niisugune auu ja ilu osaks saab; aga võta näpuft. Pühade möödaminemisega oli ka kõik tema auu ja uhkus mööda. Lapsed olivad juba kõik ehted tema ümbert ära kistunud. Kuusk wiisati rohuaja äärde lume-hange, kus ta kõige talwe tuisikude ja tormide käes külmetas ja küürutas.

Kewade, kui kärner rohuaeda hakkas
puhastama, wiisati kuitwanud kuusik jällegi
puu=kuuri, kust ta wiimaks kööki pliida alla
rändas.

Nõnda lõppes noore jõulupuu elu.

---

6. Hommikumaa targad.

Jisraeli rahwas oli juba Abrami seem-
nest saadik Jumalale ära walitsetud rahwas.

Et see rahwas aga wäga fagedasti effis ja Jumala tahtmist mitte igatahes ei täitnud, siis saiwad nad mitme wiletjuse läbi wintsutatud, millega neile meelde tuletati, et nad liha omaks käewarreaks ei pea tegema. Enamasti karistas Jumal neid wangistamisega. Aastakümnete kaupa pidiwad nad mitme ja mitme pagana rahwa orjad olema ja wangipõlwe maitsuma. Aasia maa, mis praegu Europa haridusest järele on jäänud, oli wanal ajal inimeste soo kätki ja ainus hariduse hallikas. Aasia, nõnda nimetatud hommikumaa rahwa haridus, tarkus ja kunst lagunes pärast rahwaste rändamist ja ristisõitufid õhtu poole laiali. Suured riigid, mis wanal ajal hommikumaaal olid, on praegu suuremalt osalt sootumaks kadunud. Nende suurte riikide orjuses olid tihti Israeli ja Juuda rahwas, nagu pühakiri seda pikemalt räägib. Oma ki-

bedal wangipõlwe ajal tuletasiwad Iisraeli rahwas jälle Jumalat meelde. Prohwetite ettekuulutuste läbi teadsiwad nad, et kord maailma Ürapeastja saab tulema. Muudugi oli nende lootus ilmlik, sest nemad ootsiwad, et Ürapeastja neile wägewa riigi siin maa peal pidi asutama. Nende ootused ja lootused lagunesiwad jeda wiisi muinasjutu kombel ka teiste rahwaste jekka laiali. Praegu on hommikumaa rahwa lauludes niisuguseid riismeid leida, mis Kristuse ettekuulutuse kohta käiwad.

Kui nüüd Jeesus Betlehemas oli sündinud, ilmus forraga uus täht taewa-lautuses. Hommikumaa targad oliwad suured tähetundjad. Selle uue tähe kohta käis ettetähendus, et nüüd Juuda rahwa kuningas pidi sündima. Nõnda siis tuliwad selle tähe järele kolm tarka hommikumaalt Jeesusele auu andma. Nad ei leidnud

teda aga mitte Jerusalemmast kuninglikust kätkest, waid Betlehema laudast looma söimest. Siin wõiswad nad kuningate kuningat kummardada ja temale oma anded tuua: kulda, wiirukit ja mirri.

Armas laps, sinul ei ole küll mitte kulda, wiirukit ega mirri Jeesusele Jõulu kingituseks wiia: siis kingi oma süda Temale, mis Ta meele järele on.

---

7. Jõulu-jutt.

Metša ligidal oli küla. Selles külas oli puuraiuja, kes waewast wiisi oma igapäewast leiba teenis. Temal oli aga poeg, kes teda wirgasti aitas. Selle poisi nimi oli Madis. Ta oli sõnakuulelik ja waga laps, oma waeße wanemate ainuke rõõm ja troost. Kui need head inimesed ühel talwe õhtul oma kambrikeses koos istusiwad ja tükkkest leiba nosisiwad, koputati tasakesti wäljas akna pihhta ja peenikene heal wäljas hüüdis: „Laske mind sisse, head inimesed, minul ei ole mitte ulualust ega toidust, lubage mind sisse astuda.“ Seal fargas Madis laua tagant üles, tegi

ukse lahti ja kui ta poisikest nägi, wiipas käega sinna poole ja ütles lahkesti: „Tule aga sisse, waene laps, meil ei ole küll mitte palju, aga mis meil on, seda anname ka hea meelega sulle.“ Võõras laps tuli tuppa, soendas oma kohmetanud liitmeid ahju ääres ja sõi kõwa leiba, mis Madis temale lahke südamega andis. Ja kui ta enam süüa ei tahtnud, ütles Madis temale: „Sina oled küll wististi unine, tule, heida minu woodisse; mina tahan täna böse siin pingi peal magada.“

Wõõras laps ütles: „Taewane Jsa ta jagu seda sulle,“ ja heitis Madise woodisse magama. Madis ise aga heitis ahju ette pingi peale ja kõik jäi majas waikests.

Äkitselt kõlas armas muusika heal wäljast aknate tagant. Madis kuulatas. See oli imeline kõla ja laul, mida ta weel ialgi enne 'polnud kuulnud.

Oh pühalik laps,
 Me' teretame sind
 Siin kandle kõlal
 Ja laulu healel.

Sa magad siin,
 Oh pühalik laps,
 Me' kaitseme sind.
 Sel pimedal ööl.

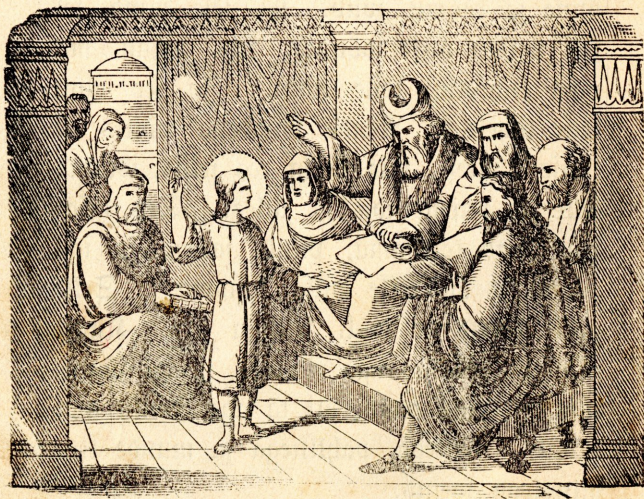
Õnn sellele majale,
 Kus sina asud!
 Seal asub õnn
 Ja õige õnnistus.

Rõõmustaw argtus täitis poisi südant ja ta astus akna juurde järele vaatama, kes nõnda laulab. Hommiku pool säras koidu puna ja maja ees seisivad palju, palju lapsukesi, kellel kuldised kanded käes olivad ja ise hõbedasi riideid kandisivad. Imestades waatas ta seda nägemist, kui äkitselt üks sõrm teda puudutas. Kui ta ringi filmas, nägi ta wõõrast last enese

ees seiswat, kessel aga nüüd kuldjed riided seljas olivad ja tema pea ümber paistis jarnane walgus, mis nagu kuldne kroon jãras. Wõõras laps aga ütles: „Mina olen püha Kristuse laps, kes heile lastele õnne ja rõõmu wiib. Et teie mind sel õõl wastu olete wõtnud, siis tahan ma oma õnnistust teile jätta. Ja see olgu teile tähets.“ Nende sõnadega wõttis ta kuuse oksafese, mis maja ees seisis, istutas selle ise murupinda ja ütles: „See oksafene peab kasvama, puuks saama ja iga aasta sel õõl teile wilja kandma.“ Selle peale kadus ta ingli seltsiga ära. Kuuse oksafene kaswas aga juureks ja sai jõulu-puuks. Iga aasta oli ta aga Jõulu ajal fullatud õuntega, pähklitega ja muude kingitustega kaetud.

---

8. Kaheteistkümnne aastane Jeesus.

Kui Jeesus kaheteistkümnne aastajeks oli saanud, wiiswad wanemad teda Baasa pii-

haks Jerusalemma. Oliwad need päewad mööda läinud, siis läksiwad nad jälle koju poole. Jeesus aga jäi Jerusalemma, millest wanemad midagi ei teadnud. Esiotsa arwasiwad nemad teda teiste teekäijate sellis is olewat. Kui teda aga sugulaste ja tuttawate seast leida 'polnud, läksiwad nemad Jerusalemma tagasi ja otsisid sealt. Kolm päewa hiljemini leiawad wanemad Jeesust kesk õpetajate seast, kus ta neid kuulab ja neile küsimusi ette paneb. Kõik, kes teda kuulasid, kohkusiwad tema tarkuse üle ja mõtlesid isekeskis: „Mis peab sest lapsest jaama?“ Wanemate soovil peale läks ta aga kodu oli neile sõnakuulelik ja aitas neid igas töös ja toimetuses. Nõnda wiisi elas ta, kuni ta kolmekümne aastaseks sai, siis wast hakkas ta rahwast õpetama ja armusõna kuulutama.

Püüa, armas lapsuke, ka Jeesuse sarnas-
jeks magaks ja sõnakuulelikuks saada, nagu
Jeesus oli, siis oled ja armas Jumala ja
inimeste jure.se

Koduta.

Oli külm, niiske õhtu. Läbilõikaw põhjatuul puhus läbi tänavate ja sundis wiimaseid jalutajaid kodu, sooja kohta üles otsima. Pikkamisi astub keegi noormees kõikuwa sammudega linna lähedal olewa küla poole ja jääb ühe väikese madala maja ette seisma. Warsi kuulub tasane kloppimine ja selle peale küsib majast naesterahwa hääl:

„Kes seal on?“

„Ema, armas ema, lase mind sisse!“
 ütleb ukse ees seisja noormees wärisewa
 häälega.

„Mina ei tohi mitte,“ kostab seestpoolt.
 „Sina tead, et majaperemees lubas mind
 kohe tänowale wisata, kui mina sind weel
 sisse lasen. Wiimane kord kui sina pur-
 jus koju tulid, tegid sa niisugust lärmi, et
 maja peremees mind ainult selle tingimi-
 sega weel korteri jättis, kui ma sind enam
 iialgi oma tuppa ei lase.“

„Ma tean seda ema,“ wastas noormees,
 aga ma kahetsen seda. Mull on praegu
 väga külm ja nälg, ja kui sina mind wastu
 ei wõta külman ja suren ma ära. Halasta
 weel see kord minu peale! Minul on ainult
 üks mark raha ja ma annan seda sirule
 kui sa mind lubad pliita kõrwale maha
 heita. Rohkem ei taha ma midagi.“

„Ei, mina ei wõi sind sisse lasta!“ was-
 tas ema kindlasti. „Mine sinna kust sa
 tulid, ja jäta mind rahule!“

Pikkamisi pöörab õnnetu noormees enast ümber ja läheb ukse juurest kaugemale. Ema waatab läbi ukse praod tema järele Peaaegu oleks ema armastus wõitnud, aga ta ei tohtinud ; maja peremees oli seda kõwasti ära keelanud ! Waene ema, waene poeg ! Järgmisel hommikul leidsid küla mehed telliskivi ahju lähedal surnud nooremehe. Seal oli tema sooja otsinud, aga kahtlemata oli söe wing teda seal ära surmanud. Ema oli teda ära tõuganud, ja koduta kõigist põlatud oli ta surma leidnud.

Aga keegi on siiski olemas, kes ka kõikidest põlatuid ja maha jäetuid armastab, ja meeles peab.

„Kas naene oma lapsukese ära unustab, et ta mitte ei peaks oma ihu poja peale halastama ; ehk nemad ka ära unustaksid, siiski ei taha mina sind mitte unustada. (Jes. 49, 15.) Tunned sa teda ? See on igawene Jumal taewa ja maa looja, kes armastuses oma Poja maailma läkkitas, et ükski inimene ei peaks hukka minema.

Ka sina eksid, kui ehk küll mitte nooremehe kombel, ja wõid õnnetumaks saada, kui mitte õigel ajal abi ei leia. Ehk oled sa ka oma taewase Jsa kodust kaugele läinud. Luba siis sulle ütelda: Sind ootab hoopis teistsugune wastuwõtmine kui nooremehel. Rõõmuğa wõtab sind sinu Jesus wastu, ja annab sulle kõik sinu eksitused andeks. Armastaja Jsa süle ootab sind, tule, — aga tule kohe! P.

